

İğne Yapraklı Park Ağaçlarında Görülen Zararlılar

Bölüm II

Prof. Dr. Selma ÜLGENTÜK 2017

Prof. Dr. Selma ÜLGENTÜK

***Hyalaster ater* Scolytidae (=Ipidae) Çam Siyah Kabukböceği**

***Blastophagus piniperda* Büyük orman bahçivani**

***B. minor* Küçük orman bahçivani**

- Larvalar odun dokusunda galeri açer.
- Erginler ise bir yıllık sürgünlerin özünde beslenerek zarar oluşturur.
- Şubat sonu, mart ayında ergin uçuşu başlar. Böceğin ağaca geniş dengeleyen reçine karakteristik şekilde huni şeklinde toplanır.
- Yılda 1 döl verir.
- Diğer kabuki böcekleri *Dendroctonus micans* (Dey Kabuk Böceği) *Phloeosinus armatus* Büyük servi kabuk böceği *P. abbei* *Phloeosinus acatayi* Sedir kabukböceği, *Ips typographus*, *Ips sexdentatus*
- Daha çok zayıf ağaçları seçen bir zararlı olduğundan ağaçların budama, gübreleme, sulama ve toprak işleme ile kuvvetli tutulması gereklidir.
- Budama artıkları bahçeden en az 2 km uzaklaştırılmalıdır. Bu artıklar yakacak olarak kullanılacaksa bir yere yığılmalı, bu yığınlar çoğalmak üzere gelen böceklerin talaş çıkardıkları görüldüğünde dal yığınları ilaçlanmalıdır.
- Mart, haziran ve eylül aylarında olmak üzere yılda üç kez ağaçlara kurumuş dallar tuzak olarak asılmalı, bu tuzaklarda talaş çıkmaya başlar başlamaz hepsi toplanıp yakılarak imha edilmelidir. Aynı şekilde böcekli dallarda kesilip yakılmalı, özellikle fidanlıklarda yerde kuru dal bırakılmamalıdır.

Kimyasal Mücadele

- Ağaçlar değişik açılardan iyice ilaçlanmalıdır. Özellikle gövde ve dal yüzeylerinin ilaçla kaplanmasına özen gösterilmelidir.
- Ayrıca budama artıklarının yığıldığı kurumuş dallarda da böceklerin talaş çıkardıkları görülür görülmez önerilen ilaçlarla iyi bir kaplama ilaçlama yapılmalıdır.
- İlkbaharda nisan - mayıs aylarında yapılacak gözlemlerle kurumuş dallarda ergin çıkışları görülür görülmez ilk, bundan 10-15 gün sonra da ikinci ilaçlama yapılır.
- İkinci döl karşı yine aynı şekilde temmuz, ağustos aylarında yapılacak gözlemler sonucu ergin çıkışları görülür görülmez ilk, bundan 10-15 gün sonra da ikinci olmak üzere bir mevsimde 4 ilaçlamaya gereksinim vardır.
- Tavsiye edilen preparatlar ve dozları için Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı Bitki Koruma Ürünleri Web sayfası ziyaret edilmelidir.

***Buprestis cupressi* (Col., Buprestidae)**

- Erginler metalik renkli, thorax geniş, abdomen ucuna doğru daralır.
- Larvalar krem rengi, baş thorax altında gizlidir.
- Asıl zararı larvalar yapar. Kök boğazında, köklerde beslenerek ağaçları zayıflatır. Hatta genç ağaçların ölmesine neden olur.
- İki yılda bir döl verir.

Odun Dokusunda ve Gövdede Zararlı Diğer Türler

- *Monochamus galloprovincialis* Çam teke böceği
- *Cerambyx cerdo* (Col. Cerambycidae)

***Diprion pini* (L.) *Neodiprion sertifer* (Geoff.) (Hymenoptera: Diprionidae) Çam Yaprak Arıları**

- Yılda iki döl verir
- Birinci dölün uçuş zamanı Nisan ayıdır.
- Dişileri iğne yaprakların temerleşmesinde açtıkları kertiklere 80-120 adet yumurta koyup üzerine sarımsı beyaz bir sıvıyla örterler.
- Larvaları yalancı tırtıllar tindedir.
- Larvalar iğne yapraklar üzerinde toplu olarak beslenir. Her iğne yaprakta 3-5 adet yalancı tırtıl bulunur. Bir iğne yaprağa hafif dokunulunca üzerindeki larvalar karniyakların bir kısmı ile buldukları iğne yaprağa tutunarak vücudunun ön kısmını (S) şeklinde süratle yukarıya kaldırır.
- Olgun larvalar Temmuz ayında iğne yapraklar ya da kabuk çatlakları arasında ördükleri kozalar içinde pupa olurlar.
- Ergin erkek ve dişiler derhal çiftleşirler. Çiftleşme Temmuzda olur. İkinci dölün dişileri, birinci dölün dişilerinin dokunmadığı Mayıs sürgünlerine yumurtalarını bırakırlar. Ağustosun üçüncü haftasında larvalar çıkar. Bu larvalar 6-7 hafta kadar sürer.
- Ağaçların iğne yapraklarını yer. İğne yapraklardan geriye, orta damarları iplik gibi ve kıvrılmış gibi görünen kısım kalır. Esas konukçusu Sarıçamdır. Fakat diğer çam türlerinde de yaşar.
- Tavsiye edilen preparatlar ve dozları için Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı Bitki Koruma Ürünleri Web sayfası ziyaret edilmelidir.

***Thaumtopoea pityocampa* (Lep., Thaumtopoeidae) am Kese Tırtılı**

- Kış ı ağaçlarda asılı keseler içinde toplu halde larva olarak geçirir.
- Larvalar topluca ibrelerde beslenir. Olgun larva toprak içinde kokon örerek pupa olur.
- Dişiler yumurtasını ibrelerin etrafına koan oluşturacak şekilde bırakır. Larvalar 6 C altında beslenmez. Kese içine girer.
- Yılda bir dl verir.

Mekaniksel savař:

- Keseleri ağaç üzerinden kesip toplamak
- Yumurta koanlarını toplamak

Biyolojik savař

- Kışlık yuvaların adalar içinde toplanan parazitoidlerinin çıkışının sağlanması
- *Calosoma sycophanta* (Col. Carabidae)
- *Formica rufa* uygulaması
- *Basillus thuringiensis* eren preparatlar kullanılması tavsiye edilir.

amkese böceği ile mcdelede en uygun zaman tırtılların birinci ve ikinci dnemiidir. Bunun nedeni larvaların çok küçük ve korumasız olduğu, henüz zararın başlangıcında olması ve parazit, avcılarının ise henüz doğuda olmamasıdır.

Tavsiye edilen preparatlar ve dozları için Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı Bitki Koruma rnleri Web sayfası ziyaret edilmelidir.